

EL

MAGAZÍN

Núm. 232

Divendres, 8 de juliol de 2022

ECONOMIA

La inflació actual no és ja només una qüestió d'oferta, sinó també de demanda

GASTRONOMIA

El granissat de llimona, refrescant i fàcil d'elaborar

ALBERT LLIMÓS

PERE MANZANARES

"El català, a la Catalunya Nord, no està perdut"

ENTREVISTA

PERE MANZANARES

“L’ús social del català a la Catalunya Nord encara baixa però el prestigi no para de pujar”

Van crear una ràdio que des de fa més de 40 anys emet només en català a la Catalunya Nord. Van aconseguir integrar dues escoles que ensenyen en català dins del sistema públic francès. L’Associació Arrels porta a terme una incansable lluita per la llengua en un dels llocs on aquesta pateix més. Un dels seus promotors és Pere Manzanares (Perpinyà, 1953), un pedagog i activista fill d’exiliats republicans que actualment, a més, és tinent d’alcalde a l’Ajuntament d’Elna.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

Què va ser primer, la ràdio o l’escola, o totes dues coses alhora?

L’any 1981 es va constituir l’associació i preparàvem dues coses. Volíem obrir una escola immersiva amb el primer curs d’aprenentatge de l’escriptura i la lectura en català. Ens vam constituir a finals de l’hivern d’aquell any, per obrir al setembre. I també volíem crear un centre de lleure per acollir nins i nines durant les vacances, per reforçar la llengua fora del temps escolar. A la primavera va haver-hi eleccions presidencials a França, les que va guanyar François Mitterrand, que posava punt final al llarg període del gaullisme. Començaven a sortir ràdios pirata que trencaven el monopoli estatal de la radiodifusió, i Mitterrand es va fer entrevistar durant la campanya electoral per una d’elles. Els va dir que si sortia escollit posaria punt final al monopoli i alliberaria les ones.

I ho va complir, en aquest cas...

Així va ser. Tan bon punt va ser proclamat president, el 21 de maig de 1981, van florir com bolets més ràdios *lliures* i de seguida van tenir molt d’èxit. Nosaltres vam anar a veure’n una, per si ens deixaven una o dues hores a la setmana per fer ràdio en català. I ens van contestar: “Però que no sou capaços de fer-ne una vosaltres, d’emissora?” Ens vam *picar* i dit i fet, immediatament vam comprar un material molt senzill i artesana i, sense cap experiència de res, vam muntar Ràdio Arrels a finals de maig. Preparàvem la naixença d’una escola, però ens va sortir la ràdio abans... i vam tenir una bessonada.

Dues potes importants de la normalització d’una llengua: ensenyament i comunicació.

Sí. La ràdio ens va semblar una bona cosa perquè a l’usuari no li costa res. Vull dir que no s’ha de pagar, només s’ha de posar la ràdio. Si de cas, ens costa a nosaltres, de manteniment. Ha servit per normalitzar el català, per fer sentir la llengua... i per fer parlar català a la gent que sense la ràdio potser no ho haguessin fet mai en públic. Ha tingut aquest vessant pedagògic.

Vol dir els oients que truquen a l’emissora, per exemple?

I la gent que entrevistem. Per exemple, Jean-Paul Alduy, que va ser batlle de Perpinyà. Ell no havia nascut a la Catalunya Nord, i no parlava català, és clar. Tenia algunes nocions d’italià. Es va interessar molt per Catalunya i considerem que si no hi hagués hagut Ràdio Arrels li hauria costat més de parlar català. Nosaltres sempre l’hi vam demanar, i ell va fer l’esforç. Com ell, hem fet perdre la vergonya del català a molta altra gent. Els hi presentem com una obligació: si no, no els entrevistem.

Es dona molt aquesta situació, de gent que el sap i no es veu amb cor de parlar-lo en públic?

Tenen por de parlar malament. Nosaltres els donem seguretat, els diem que no s’amoïnin, que la gent que els escoltarà és com ells, que ningú no se’n riurà.

Es mantenen com l’únic mitjà de comunicació de la Catalunya Nord que utilitza només el català com a llengua?

Dissortadament.

Per què no ha creat escola, per falta de públic?

Alguns consideren que amb una ràdio n’hi ha prou. Cap empresari no es jugaria els diners en una altra ràdio en català, i al sector públic estem al mateix punt que fa quaranta anys: català en dosis homeopàtiques. Parlem de minuts! És vergonyós. Tant a la ràdio com a la televisió pública, que en fa

cinc minuts el divendres i deu el diumenge, i para de comptar.

El diari *L'Indépendent*, la capçalera més llegida, té alguna part en català?

El diumenge fa una petita crònica associativa, que la coordina L'Aplec, una entitat de Perpinyà. Només això.

Per tant, Ràdio Arrels és fonamental. Els va bé l'audiència?

Sí, i tampoc no tenim competència amb mitjans del sud, com Catalunya Ràdio o d'altres. Per què? Perquè els referents no són els mateixos. La llengua és la mateixa, però tenen un problema de reconeixement i d'acceptació del públic nord-català que podria consumir un producte audiovisual en català. És important, el tema dels referents: no es parla dels mateixos polítics, per exemple. Per tant, és difícil que arribin a considerar com a propi un mitjà de Catalunya. També és interessant que arribin, eh?

Potser també han fet marxa enrere. Recordo quan TV3 tenia una delegació a Perpinyà...

Exacte. Com la premsa de paper. El que ha arribat de nou és el digital, i sabem que hi ha gent que llegeix diàriament *Vilaweb*. Nosaltres també hem fet el pas digital: tenim la ràdio en línia i comencem a fer *podcasts*. És el futur, els mitjans ens hem de diversificar si volem sobreviure.

Parlem de l'escola: en tenen dues a Perpinyà.

Vam començar de manera associativa com La Bressola, l'any 1976, igual que també ho són els altres moviments d'escoles en llengües minoritzades de l'Estat francès: Seaska al País Basc, Diwan a la Bretanya o La Calandreta a Occitània. Però fa uns vint anys va haver-hi una crisi financera, per la insuficiència de recursos que arribaven de l'Estat. Se'ns va oferir un estatut d'escola concertada i nosaltres vam fer la proposta d'integrar-nos totalment en el sistema públic. I ho vam aconseguir, de forma gairebé miraculosa!

Ara no seria possible...

Estem segurs que no ho acceptarien. Les dues escoles de Perpinyà estan integrades en el sistema públic i nosaltres, com a Associació Arrels, acompanyem el projecte pedagògic, mantenim la relació amb els pares, ens ocupem d'activitats d'animació, de la relació amb escoles del Principat o de la biblioteca de llibres en català. Allà on s'acaba la institució francesa –estatal o municipal– nosaltres agafem el relleu. Una escola catalana immersiva necessita més: material específic, animació, i també desplaçaments. Viatges per confrontar aquests nins amb una realitat social que no troben a Perpinyà... contacte directe amb una situació *autèntica* en català.

Quants infants atenen, i de quines procedències? Arrels és una escola de classes més benestants, amb consciència lingüística?

Tenim 350 estudiants entre les dues escoles. I provinents de qualsevol origen social, fins i tot lingüístic. Hi ha molta gent de fora, pares i mares que no tenen res a veure amb el català. De fet, ens costa donar un perfil tipus dels pares que porten el mainatge a l'escola Arrels. Som heterogenis, una imatge de la societat: tenim famílies de gent benestants, i també de gent a l'atur. Tenim gitanos, tenim matrimonis mixtos amb un dels dos membres de la parella que no és català...

I què motiva una família que no té l'origen catalanoparlant, per exemple, a dur els fills a Arrels?

Tenim fama de ser una bona escola, al marge de ser catalana. El propòsit no és fer una escola elitista, sinó una escola en català normalitzada. El fet de ser en català fa que els mestres, els docents, tinguin una implicació més important, més que en qualsevol altra escola, i això traspua en la qualitat. I també hi ha famílies que creuen que aprendre una altra llengua, com el català, és un *plus* que pot avantatjar els fills tant en el seu futur escolar com professional.

Pensant, potser, que aquest futur pot estar al sud, al Principat?

Exacte. Hi ha joves que s'estan formant a Girona o a Barcelona en l'àmbit *paramèdic* [professions sanitàries] perquè el sistema francès ho posa molt

“Tenim 350 estudiants, provinents de qualsevol origen social i fins i tot lingüístic. Hi ha molts pares que no tenen res a veure amb el català, som una imatge de la societat de la Catalunya Nord”

difícil. I per anar a fer aquests graus a les universitats, si no tenen el català prèviament, han de fer un esforç suplementari per aprendre'l ràpidament. Això és un exemple. Podríem considerar que fa un segle es vivia *en* català i ningú no vivia *del* català, i avui es viu en francès però hi ha almenys mig centenar de persones a la Catalunya Nord que viuen del català. El paradigma ha canviat.

En quin sentit diu que viuen del català?

Professionalment. Sigui en l'ensenyament, en el turisme, en xarxes transfrontereres... hi ha àmbits on és necessari.

Que a Perpinyà hi hagi un govern municipal controlat pel Front National, els comporta algun problema?

L'administració intervé en les escoles des del punt de vista material. De moment no ens ha afectat gaire... fan tan poc com els d'abans!

El Tribunal Constitucional francès va eliminar l'any passat articles fonamentals de la Llei de Promoció de les Llengües Regionals (l'anomenada Llei Molac pel nom del diputat bretó que la va promoure). Primer un avenç, després una frenada...

Però finalment el govern de París ha retrocedit. Es van sorprendre que la premsa francesa en fes notícia (cosa que ens ha sorprès a tots, li haig de dir!). I parlo de mitjans no militants i no locals, és la primera vegada. Va haver-hi manifestacions, amb coordinació de les diferents minories lingüístiques de l'Estat francès, una missió de diputats de l'Assemblea Nacional... i potser va ajudar que en aquell moment el primer ministre era Jean Castex, que va ser batlle de Prada de Conflent. Després de la resolució del Constitucional, han sortit reglamentacions de la llei que ens són força favorables. Fins i tot hem avançat una miqueta en el reconeixement de la immersió com una de les modalitats possibles d'ensenyament oficial, tant en l'àmbit privat com públic.

Continuaran essent una excepció en el sistema públic, les dues escoles Arrels?

Tècnicament, és difícil, si no impossible, reproduir el model. Per obrir una línia immersiva bilingüe cal reunir tota una sèrie de factors. Per començar, que els mestres de l'escola hi estiguin d'acord, perquè són titulars del seu lloc.

Encara que els pares ho volguessin?

Sí. Si els mestres no volen, no es fa. Caldria esperar que un es jubili o canviï d'escola i que l'administració reservi aquest lloc per a un mestre capacitat i voluntari per ensenyar el català o en català. Però després encara cal assegurar que la continuïtat serà possible, perquè és un projecte d'escola. Si iniciés un curs immersiu als 7 anys i als 8 anys no hi ha ningú per fer-ne el seguiment, no té cap sentit. Cal que l'administració estatal hi posi bona voluntat, i el municipi també. I tenir gent capacitada.

No hi ha prou mestres?

La Universitat de Perpinyà no arriba a formar prou joves per optar a l'ensenyament en català a Primària. No és prou atractiu quant a sou. I a vegades no tenen un nivell de català suficient, perquè una cosa és saber parlar català i l'altra és ensenyar-lo. Si demà l'Estat ens oferís la possibilitat d'obrir set o vuit escoles Arrels, no tindríem la gent preparada.

No en podrien pujar des del Principat?

No podem. Pel problema de referents. Però també perquè cal que tinguin un bon francès! Som condemnats a *produir* els nostres propis mestres, amb totes les dificultats d'una societat totalment diglòssica, sense transmissió de la llengua de forma natural. Fa cinquanta anys, els professors de català (que no eren reconeguts, però que l'ensenyaven) eren tots catalanoparlants *naturals*. Avui dia, es compten amb els dits d'una mà. Ho han tots après a l'escola. Ensenyen una llengua apresada a l'escola.

La gent que s'ha format a Arrels, està començant altra vegada a fer transmissió generacional de la llengua als seus fills?

Sí. Però la societat és la que és. I si troben una parella que no parla català, és el francès que sol predominar. Cal una voluntat extraordinària per pactar dins de la parella que jo parlo en català als fills i tu en francès.

Aquí sentim sovint allò que “el català, allà dalt, està perdut”. Què els diria?

Que no està perdut. El 70 per cent de gent que viu a la Catalunya Nord no hi ha nascut. Això no vol dir que el 30 per cent restant parli o sàpiga el català. Però el català és dins de l'orella, de forma passiva, i no costaria tant que aquests parlants fossin actius. Es pot donar el cas, per exemple, que un catalanoparlant no parli la llengua durant quinze dies perquè no s'ha trobat en les condicions de fer-ho.

Digui'm un factor per a l'optimisme, positiu...

L'autoodi que tan mal va fer durant tot el segle passat està desapareixent. O gairebé ha desaparegut. Com que hi ha pocs catalanoparlants... I tot i que l'ús social de la llengua segueix baixant, que la gent gran que parla català desapareix i que numèricament no són substituïts en prou mesura pels nous parlants, el prestigi de la llengua no para de pujar. El català té prestigi, per diversos factors. Un d'ells és la mundialització, la pèrdua d'arrels: per contrarestar-la, hi ha qui pensa que cal recuperar-les, ser d'un lloc. “Jo no soc català, però vull que els meus fills puguin dir que són d'aquest país.” I també hi ha els que s'emmirallen en Catalunya.

A vegades ens costa de creure que puguem ser un mirall... també tenim una mica d'autoodi!

El punt d'inflexió, per a mi, va ser el 1992. La gent va prendre consciència que amb la recuperació de les institucions, al Principat s'hi vivia més bé que a la Catalunya Nord. Va haver-hi una projecció de Barcelona arreu del món i la premsa francesa va parlar-ne en positiu. Com que el nord no feia res, vam mirar cap al sud. I la frontera va guanyar en porositat... Es va mostrar en el rugbi, la USAP de Perpinyà, que ha tingut un paper equivalent al del Barça. És l'únic club on els seguidors van a l'estadi amb la bandera del país. No passa amb cap altre. I no hi ha problema amb la identitat: tothom està orgullós en reivindicar-se com a català, encara que ho diguin en francès.

Quan nosaltres venim a la Catalunya Nord, què hem de fer?

Parlar català!

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Energia

S'acostuma a dir que "economia, és energia". És una exageració, però és una manera d'expressar el caràcter cabdal que té la disponibilitat d'energia en els processos productius i en el desenvolupament econòmic. Per tenir subministrament energètic suficient i a preus raonables, cal tenir accés a fonts d'energia, si és possible en el propi territori i així no quedar a mercè de les fluctuacions del mercat internacional. Amb el fenomen de l'escalfament global, ara ja no és suficient satisfer les necessitats amb qualsevol tipus d'energia, sinó que resulta convenient fer-ho amb energies poc contaminants i fer un esforç per anar abandonant els combustibles fòssils en pro de les renovables. Aquest és un procés que encara té molt camí per córrer. Per Europa la dependència energètica és una de les seves grans debilitats. Tenia i encara disposa de carbó, però clarament la seva combustió resulta extremadament contaminadora. La hidroelèctrica i les renovables juguen un cert paper, però no són suficients. Per això l'opció nuclear va ser tan important, especialment a França, conjuntament amb les importacions de gas i de petroli. Una dependència externa que fa Europa molt dèbil, com es posa de manifest quan la geopolítica convulsió amb motiu de la invasió d'Ucraïna. L'accés al gas provoca dificultats serioses i un encariment en el conjunt del sistema energètic que genera problemes a la indústria i un encariment notable de la factura elèctrica per a les famílies. El resultat, inflació i seriosos temors d'entrar en recessió.

Tot això són problemes de base real, l'origen dels quals tenen a veure amb el

tauler mundial i, per això, relativament inesperats. Potser es podria acusar els països de la Unió Europea d'haver estat poc previsors. Practicar unes relacions d'hostilitat respecte d'algú de qui depens no sembla el més intel·ligent i, potser, s'hauria d'haver avançat més en disposar d'un mix energètic de major autosuficiència. Està clar que el caràcter transitori d'una energia tan vulnerable com la nuclear s'haurà d'allargar en el temps. Per complir els objectius de transició energètica cap a la sostenibilitat mediambiental, la Comissió Europea acaba d'establir que el gas i la nuclear

La dependència energètica d'Europa és una de les seves grans debilitats

també són "energies verdes". Una manera com una altra d'enganyar-se. Però en relació amb el preu de la factura energètica no tot el problema ve de Rússia i d'encariment en origen. Hi ha un seriós problema d'especulació en tot el procés, protagonitzat per les grans empreses energètiques que operen a cada país, en règim d'oligopoli, i que aprofiten l'ocasió per multiplicar els seus beneficis. Les dades parlen. El sistema europeu, marginalista, d'establiment dels preus de l'electricitat resulta paradoxal: la font més cara fixa el preu de totes. Amb el gas disparat, és aquest el que determina el preu de totes les altres, sense que

tingui a veure amb els costos de producció reals. A França ja han decidit nacionalitzar del tot la seva elèctrica més important, EDF. La situació és crítica i el país no es pot permetre especulació amb un tema que més que una mercaderia s'hauria de considerar un bé públic donada la seva poca elasticitat en la demanda.

Xifres. A Espanya, malgrat la "singularitat ibèrica" acceptada per Europa d'establir uns certs topalls de preu, bonificar el preu de la gasolina i abaixar els impostos sobre els carburants, les empreses energètiques de l'Ibex fan el seu agost. El mercat l'ocupen bàsicament sis companyies: Endesa, Iberdrola, Repsol, Naturgy, Enagás i Red Eléctrica. El darrer exercici, el 2021, van quadruplicar els seus beneficis fins arribar de manera conjunta als 10.117 milions d'euros. Lògicament i en un context crític per a les economies i les famílies que veien com la factura energètica se'ls havia triplicat ençà de 2018, totes les companyies van augmentar el pagament de dividendes als accionistes. La dinàmica d'aquest 2022 és la mateixa, augment de preus i multiplicació de beneficis. Iberdrola, amb 3.885 milions de resultat net, va superar amb escreix les seves pròpies previsions. És qui va al davant. La presideix un adalid del Partit Popular com José Ignacio Sánchez Galán. Un personatge aquest que va qualificar literalment fa uns mesos com a "tontos" els espanyols que s'acollien a la tarifa elèctrica regulada i qui per fer-se amb el control de la companyia, fa pocs anys, va utilitzar els serveis de l'inefable comisari Villarejo. No tots els mals ens venen de l'Est.

Carles Duarte

Jad Hatem

El Líban és un dels països de la Mediterrània que han tingut una incidència més profunda en la nostra visió del món. A cavall entre l'antic Egipte i Mesopotàmia, s'hi va desenvolupar la civilització fenícia, que va influir notablement en els orígens de la grega, que, al seu torn, va esdevenir referència indispensable per a la romana. I són notoris els vincles entre realitat fenícia i geografia bíblica. Se'ns fa indispensable referir-nos-hi quan volem explicar d'on venim i qui som. La història recent del Líban ha estat marcada per la dominació otomana, el protectorat francès, la independència i l'equilibri precari entre les comunitats de confessions religioses diferents (maronites, xiïtes, sunnites,...), incloent-hi una llarga guerra civil.

Entre els intel·lectuals libanesos, ocupa un lloc destacat Jad Hatem, professor a la prestigiosa Universitat Saint Joseph de Beirut. Autor d'una ambiciosa obra en el camp del pensament i de la literatura, s'ha interessat per la cultura

catalana i ha escrit assaigs sobre Ramon Llull, Ausiàs March o Joan Vinyoli. La també professora Lourdes Godoy ha esdevingut una figura clau a l'hora de teixir i difondre aquest vincle tan enriquidor. Ara Lourdes Godoy ens ofereix una excel·lent traducció d'un important llibre poètic de Jad Hatem amb el títol de *La llum del país intacte*. El volum, on Hatem alterna la prosa poètica i el vers, s'estructura en cinc parts: "La festa del país intacte", "Les aurores del país intacte", "El cor", "La fontana de foc" i "La veritat". Jad Hatem escriu en un dels textos del llibre: "He donat al clar de lluna el nom del país intacte pel qual veig i soc vist i em transfiguro i m'esberlo l'ànima en dos i la recomponc." A *La llum del país intacte*, hi conflueixen l'esperit vitenc i la reflexió, el misticisme i la sensualitat, el diàleg amb les arrels culturals (Telxínoe, Melakriné...) i la comunió amb el paisatge. Jad Hatem ens enlluerna amb la seva insòlita capacitat expressiva, que palesa que ens tro-

bem davant d'un escriptor complet.

A la primera part, hi trobem aquests versos lluminosos: "Si és d'amor que m'estimes,/ que sigui l'amor feliç", un to que retrobem, ja a la segona part, en versos com aquests: "No vull més lluna que el teu esguard", "La nit que som s'incendia com un fruit deliciós" o "Ets més que la meva respiració." El goig de ser i de sentir es fa, però, present arreu: "És meravellós veure la rosa florir a les teves galtes quan hi acosto els llavis" o "Ja només tinc ulls per als teus ulls i rostre per al teu rostre." Jad Hatem anhela i celebra la bellesa i vincula natura i emoció: "Els roures floreixen del desbordament del cor", "Què és un roure, sinó la vida que es vol a si mateixa en les seves miríades de flors" o "El teu rostre recull dins seu tota la natura." La poesia de Jad Hatem té el gruix d'humanitat d'algú que avança pels camins de la saviesa ("Només podem tocar lleument la vida" o "Les llàgrimes de la vida fan la veritat").

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Glòria Gorchs

Una faula que ens transporta a l'Àfrica

Kalandraka ja havia editat *El lleó Kandinga* l'any 2009 quan compartia edició catalana amb Hipòtesi. L'edició actual, que incorpora algunes correccions ortotipogràfiques, coincideix gairebé en el temps amb un nou llibre de l'autor que va en una mateixa línia: *A pas de tortuga* (Kalandraka, 2021).

El lleó Kandinga és una faula de la tradició oral dels bantus explicada per la veu de Boniface Ofogo Nkama (Omassa, Camerun, 1966), narrador i especialista en llegendes, mites i tradicions de l'Àfrica negra. El text, que manté el ritme i el to del llenguatge oral, reflexiona sobre la importància de compartir i posa en evidència l'egoisme de la condició humana.

La història del lleó Kandinga ens transporta a la sabana africana per presentar-nos aquest lleó que, tot i haver estat molt poderós, ara viu la vellesa ben sol, abandonat per amics i familiars per culpa de la seva maldat. Una llebre li proposa un tracte: l'ajudarà a caçar uns quants animals a canvi d'una part dels guanys. Ja us podeu imaginar, però, que la supèrbia del lleó li farà oblidar el pacte un cop tingui la panxa plena. La tragèdia final està servida, i la lliçó que tancarà la faula és evident: "Si tens molt, és bo que ho comparteixis amb els que no tenen res."

Al meu entendre, tanmateix, allò que converteix el llibre en una obra singular és sens dubte la feina d'Elisa Arguilé (Saragossa, 1972), Premi Nacional d'Il·lustració 2007. Aquesta il·lustradora, que publica menys en l'àmbit de la literatura infantil del que voldríem, aconsegueix dotar les imatges d'una força expressiva brutal, jugant amb una intensitat que ens evoca l'art primitiu, amb un lleó protagonista i una serp que ens recorden les màscares rituals africanes.

Arguilé no és una il·lustradora que triï el camí fàcil. Podria haver optat per crear escenes descriptives (el lleó sota el baobab, la llebre

que s'hi apropa, la fila d'animals enganyats...), però ha preferit no posar l'accent en les figures, sinó a transmetre la força i la cruessa de la història. I ho assoleix jugant, gairebé des de l'abstracció, amb taques de colors càlids i un to vermellós molt potent que ja ens colpeix des de la coberta i les guardes. La doble pàgina a sang amb la boca oberta del lleó i les pàgines on apareix la serp són realment impactants.

L'interès d'Arguilé per il·lustrar l'essència de la faula i evocar-nos el seu lloc d'origen em sembla, a banda de professional, molt respectuós amb la tradició.

EL LLEÓ KANDINGA

Autor: Boniface Ofogo
Il·lustracions: Elisa Arguilé
Editorial: Kalandraka
Lloc i any d'edició: Barcelona, 2020
Nombre de pàg.: 40

Miquel Moreno Gayoso

Hamnet: ser o no ser

Maggie O'Farrell (1972) nasqué a Coleraine, Irlanda del Nord. Amb *Hamnet* (2020) va rebre el prestigiós premi Women's Prize for Fiction. Novel·la de reconegut èxit internacional, considerada una de les deu millors obres en llengua anglesa del present segle.

Precedint el relat, O'Farrell deixa ben clares dues dades historiogràfiques. Primera: que el nen Hamnet va morir als 11 anys l'any 1596 –mortaldat infantil molt elevada a l'època isabelina.

Uns quatre anys més tard, el seu pare, William Shakespeare, escriuria *Hamlet*, obra teatral amb què perpetuaria el record del fill traspassat. Segona: que Hamnet i Hamlet, segons els arxius de Stratford de final del segle XVI i principis del XVII, són de fet el mateix nom.

La novel·la, construïda a partir de l'escassetat documental de la vida de Shakespeare, transita entre la ficció i la realitat històrica, tot apropant-nos a un temps pretèrit des d'una òptica original, que ens trans-

porta a la vida rural anglesa a les acaballes del segle XVI. Relata de manera minuciosa i extensa els afers de la quotidianitat laboriosa i familiar d'unes vides en què les normals relacions matrimonials, filials o fraternals no resten exemptes de la solitud, el dolor i la pèrdua.

La protagonista és Agnès, esposa del famós autor teatral, el nom del qual no apareix en tota la novel·la. S'amaga sota apel·latius com ara: pare, preceptor, marit... O'Farrell intenta corregir la visió tradicional dels biògrafs de Shakespeare que presenten la seva dona, Anne Hathaway, des d'òptiques carregades de misogínia. A partir de l'evident escassetat de dades biogràfiques seves ens presenta una Agnès trencada per la mort del fill, a causa de la pesta, descrita com un ésser salvatjat, remeiera, medecinaire, amb habilitats extrasensorials i premonitòries i amb la facultat de copsar la presència dels morts. Una dona que declina en les dues filles, Susanna i Judith, la gestió domèstica. El pare apareix en escasses i distanciades visites. Famós i jubilat, tornarà a Stratford, on adquireix una rica mansió.

L'obra *Hamnet* està escrita amb excel·lència literària, amb un llenguatge precís, sensorial, dinàmic. Es recrea en la descripció de petits detalls i aprofundeix amb tendresa en el món emocional dels protagonistes. Un magistral retrat de la vida rural de l'època isabelina. Des de la ficció, O'Farrell desvela el punyent origen d'una obra cabdal de la literatura universal: *Hamlet*.

HAMNET

Autora: Maggie O'Farrell
Traductor: Marc Rubió Rodon
Editorial: L'Altra Editorial
Lloc i any d'edició: Barcelona, gener de 2022
Nombre de pàgines: 360

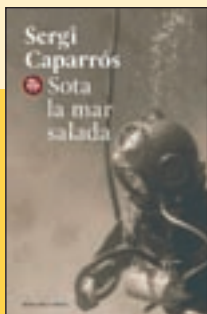

NOVETATS EDITORIALS

'El bell estiu'
Cesare Pavese
Univers

Retrocedim a un estiu dels anys 30 del segle XX, en aquesta novel·la on Pavese evoca aquest temps de l'any al Piemont. Llavors com ara, l'estiu és temps de descoberta i així ho viu la jove Ginia, de 16 anys, de la mà de la seva amiga més gran i sofisticada, Amelia. S'enamorarà d'un pintor enigmàtic i viurà un amor tan encès com efímer. Com l'estiu.

'Sota la mar salada'
Sergi Caparrós
Rosa dels Vents

Som a la Barcelona atrafegada i expansiva de l'any 1929. Les vides d'en Ramon i l'Andreu, un xic rutinàries, es veuran trasbalsades per un document antic. No un qualsevol, no. Si atrau policies corruptes i traficants d'antiguitats és que té valor. I el document porta des de la capital a les aigües del cap de Creus. Entre la novel·la negra i la històrica.

'El llibre del Paraulògic'
Jordi Palou i Pau Vidal
Ara Llibres

Va ser un èxit inesperat, però el Paraulògic és un dels fenòmens més interessants i estimulants que li han passat al català en els últims temps. Hi ha més de 200.000 usuaris enganxats al joc, i ara un dels seus creadors, Jordi Palou, juntament amb el filòleg Pau Vidal el porten a un llibre. Amb 90 jocs inèdits, *paraulògics* exclusius, trucs i curiositats.

'Harry Potter i el misteri del príncep'
J. K. Rowling / Empúries

Amb motiu dels 20 anys de l'estrena de la primera pel·lícula de la saga de Harry Potter, arriba una edició especial de la sisena novel·la de la saga. Especial perquè cadascú la pot triar segons la seva residència a Hogwarts: vermell per a Gryffindor, groc per a Hufflepuff, blau per a Ravenclaw i verd per a Slytherin. Tots amb il·lustracions de Levi Pinfold.

'Reflexos de Lumière'
Romà Guardiet
Ed. Laertes

Físic i matemàtic, poeta, professor i també cineasta, Romà Guardiet ens guia pels camins del cinema de totes les èpoques i ens hi proposa un recorregut. Una part seria la que entenem tots com a *clàssics* i l'altra, una tria més personal i subjectiva de l'autor. "He anat passejant / pels camins de la imatge...", diu ell mateix en un poema introductori.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

endrets
Geografia Literària dels Països Catalans
www.endrets.cat

Llorenç Soldevila

El Port de la Selva

“ Foix va convidar un estiu al Port de la Selva només els pintors de Dau al Set. L'any següent em va convidar a mi sol. I ells em van advertir d'algunes de les coses rares que passaven. Per exemple, em van recomanar: “Quan et cridi per despertar-te, fes veure que no l'has sentit i veuràs què passa.” En efecte, ell s'acostava de puntetes per un corredor fins a la meua porta i trucava; acte seguit corria i se n'anava allà mateix d'on havia sortit. Si jo callava, però, ell creia que no l'havia sentit i repetia la mateixa comèdia. En canvi, si jo cridava: “Ja va”, ell replicava: “Ja et pots llevar.” Després baixava al menjador per esmorzar, moment que ell aprofitava per parlar de filosofia grega i del Mediterrani. Obria la finestra i sentenciava que la llum mediterrània “és una llum sublim i jo quan veig el Mediterrani m'oblido de tot, com quan faig poesia; jo no m'hi vull posar mai i tracto de ser un esperit alliberat com la llum d'aquesta Mediterrània”. Després, anàvem a la platja, malgrat que no m'agradava gens; tenia una barca i volia fer cada matí un passeig pel mar. Aleshores canviava: tan aviat com posava els peus a la platja, em deia: “Escolta, Brossa, quants sucres t'han posat? Perquè si a tu t'ha donat dos terrossos, a mi, només un. Aquesta dona...” Vull dir que només parlava d'assumptes ben prosaics i interessats; per exemple, discutia amb el mariner sobre els litres de benzina que havia gastat amb la barca. Li agradava de portar el timó; tan bon punt descobria una onada, cridava immediatament al mariner, espantat, i li demanava: “Què faig, què faig?” I el mariner, tranquil, li manava: “Tiri a la dreta...” Però així que tornava a posar els peus a casa, es transformava tot seguit en el pur intel·lectual. ”

Lluís Permanyer

AUTOR

Lluís Permanyer
(1932)

OBRA

'Records Brossa x Brossa'
La Campana, 1999

INDRET

Casa de J. V. Foix

MUNICIPI

El Port de la Selva

COMARCA

Alt Empordà

J. V. Foix va arribar el 1924 per primera vegada al Port de la Selva. L'acompanyava el seu amic Josep Maria Planella i s'estaven a l'hotel Comerç. S'hi va comprar una casa al carrer de la Unió, on va escriure entre d'altres *Onze Nadals i un Cap d'Any* (1960). Era una casa d'estiu austera, com ho era ell. El periodista Lluís Permanyer, guardonat ara amb el Premio Nacional de Periodismo Cultural, descriu els records que Brossa li havia explicat de la seva estada al Port, convidat per Foix.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

ESQUIROLS 'Licor d'herbes bones'

Edigsa, 1978

Potser no és el millor disc d'Esquirols, però com que aquests dies compleix mig segle de vida avui parlarem de *Licor d'herbes bones*. A l'àlbum hi conviuen les dues ànimes d'Esquirols: la més tendra, sensible i que va a tocar la fibra (amb peces com "Mots", "Dama negra" o "Majka", amb la veu pura i angelical de Dolors Roca) i la més festiva però també crítica, irònica i de protesta amb peces com "Cançoneta de fira", "En aquest país monàrquic" o "Goigs de Sant Democraç", que malauradament el general Franco mai va poder engolir. Però si al disc hi ha una obra d'art que encara em commou i que em té el cor robat des de sempre és "Onze de setembre", una espècie de plany que no arriba ni als tres minuts escrit per Joan Crosas fa 50 anys però amb una vigència esfereïdora: "Homes d'aquí, obriu els ulls

/ palpeu l'avui d'aquest país / i bé veureu un poble en marxa, / un poble vell que ha resistit. / Un poble fort que es recupera / de la desfeta dels anys passats, / de la tempesta que l'oprimia / per conquerir la llibertat." I mig segle després, seguim on érem. Empaitant l'horitzó. El disc, com una bona ratafia d'herbes bones, s'ha d'assaborir amb calma. I sí, després d'escoltar-lo uns quants cops (i, si cal, deixar-lo uns dies a sol i serena) es converteix en un clàssic atemporal del tot imprescindible per entendre la vida i la música en aquest racó de món fa 50 anys i, per què no, encara ara.

EL TEST Francesc Soler

Primer instrument que vas tocar? La guitarra. **Primer grup del qual vas formar part?** The Thursday Band. **Primer concert a dalt d'un escenari.** A les festes de Moià. **Primer disc que et vas comprar?** *Personalidad*, del grup mexicà Los Teen Tops. **Quants discos tens?** Entre CD i vinils, més de 1.000. **Salva'n tres.** Qualsevol de The Beatles, Creedence Clearwater Revival i Chuck Berry. **Grups o músics de capçalera.** Els mateixos que he citat abans. **Un concert (com a públic) per recordar.** El 3 de juliol de 1965 a la plaça de toros Monumental de Barcelona. Hi van tocar The Beatles per tancar la seva gira europea. No se sentia quasi res, però me'n recordaré sempre.

NOTES

El Rockfest va tornar després de dos anys d'absència

El Rockfest, segurament l'únic gran festival dedicat al rock dur que queda a Catalunya, va tornar el cap de setmana passat a omplir el parc de Can Zam de Santa Coloma de Gramenet. I ho va fer després de dos anys d'aturada obligada per la pandèmia i davant de l'incomprensible buit i silenci d'alguns mitjans (especialment els més nostrats, començant per la televisió nacional, TV3), més interessats a informar de festivalets subvencionats que atreuen quatre gats que no pas a treure el cap a un festival que cada any aplega milers de peluts (i pelats, que molts ja tenen una edat) a Santa Coloma. El cartell va estar ple de velles glòries. Hi van passar els històrics Kiss en la seva gira de comiat (ja fa anys que van anunciant la seva fi i no acaben de plegar mai), Judas Priest en la gira que commemora els seus 50 anys (aquests, de moment, no han anunciat que sigui l'última) i altres mites com Alice Cooper i Megadeth. També històrics del heavy com els alemanys Accept, els britànics UFO (que en teoria també pleguen) o els Diamond Head. Qui no va ser al Rockfest, en canvi, va ser Manowar, que va caure del cartell una setmana abans i van ser substituïts per Avantasia, un projecte d'òpera-metal ideat per Tobias Sammet. Com a curiositat també hi va actuar Jinjer, un grup de metal ucraïnès molt aplaudit que ho té difícil ara mateix per actuar a casa. Sigui com sigui, llarga vida al heavy metal!

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

SOMMELIERS
'Per dins i per fora'

Sommeliers no es dediquen al món del vi sinó a la música. *I Per dins i per fora* és ja el seu tercer àlbum, on mariden un curiós i genuí so acústic (amb veu, violí, clarinet, violoncel i piano) amb la potència de l'electrònica. En aquest nou treball, el quintet femení hi ha inclòs 11 temes propis escrits i arranjats pensant en la sonoritat que ja les caracteritza. Un so on es casa a la perfecció la música clàssica amb el jazz també d'arrel clàssica. Si les podeu anar a escoltar tot fent una copeta de vi en algun festival d'estiu, no us ho perdeu. En directe guanyen.

VIDRES A LA SANG
'Fragments de l'esdevenir'

La històrica formació de metal extrem en català Vidres a la Sang celebra el vintè aniversari publicant el seu cinquè àlbum, *Fragments de l'esdevenir*. El disc *només* té cinc talls però cadascun d'ells és una petita (gran) joia impossible d'encaixar en cap radiofórmula. "Mort de paraules", que obre el disc, dura gairebé vuit minuts; "Fins aquí" s'acosta als nou, i "Ara és demà", vuit minuts i 15 segons. I sí, els títols no són gratuïts perquè arreu hi regnen els versos de Miquel Martí i Pol, referent i far de Vidres a la Sang des de bon principi. Impressionant.

PAU CODINA
'Landscapes'

I per acabar, música clàssica. *Landscapes* és una mirada als paisatges sonors que conformen l'univers del violoncel·lista osonenc Pau Codina, un músic capaç d'atracar els grans referents del seu gènere (amb Bach com a inspiració principal) i posar-los al costat de monstres com el nostrat Gaspar Cassadó, que continua sent icònic pels malalts del violoncel. I per arrodonir el disc, tres sonates de George Crumb, que va morir fa poc, i el *Tombeau* del compositor Joan Magrané, una peça que –crec– encara no havia enregistrat mai ningú en un disc amb cara i ulls.

6è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA

EL PRIMER VIATGE D'EN RASHID

Elizabeth Baños Gallo Montornès del Vallès

Il·lustracions: Maria Peix

Tota persona és dues persones:
una està desperta en la foscor
i l'altra dorm en la llum
Khalil Gibran

En Rashid ha passat la nit molt inquiet. Des de fa dies pensa en el seu primer viatge. Avui a l'escola ha fet moltes coses, però en cap moment ha oblidat que la seva sortida serà aviat. Té por. No vol deixar el seu poble. A més, té dubtes perquè no sap si on se n'anirà serà un millor lloc. Somia despert i, a vegades, està absent. L'única cosa que sosté la seva decisió de fugir és l'amor de la seva mare.

A la sortida de classes l'acompanya el seu amic Yasin. Durant una estona caminen sense allunyar-se de la vora del camí. En Rashid aprofita per acomiadar-se en silenci. Quan arriben al final del poble es queden al costat d'una muntanyeta i comencen a llançar pedres. Després, amb més pedres, construeixen un camí imaginari envoltat de casetes de fang.

De cop, apareix la mare d'en Rashid. Els ulls de la dona s'il·luminen quan veu els nois. Ells li somriuen. La dona els observa un breu instant i després se'n va cap a l'entrada principal del poble. Allí, sota el seu llindar, roman quieta uns minuts. Guaita el desert i pensa que aviat el cel enfosquirà el camí que ve del nord.

Més tard, reapareix al seu costat.

—Rashid, se'ns fa tard —la seva veu sona escruixidora.

A la vesprada, amb l'arribada del primer fred, la tardor comença a filtrar-se pels forats al sostre de la casa on viu la família d'en Rashid. La cabana no té divisió d'espais. És una habitació allargada amb un petit lavabo, construït a fora, separat a tres metres de la porta de darrere. A la façana es veu una petita finestra, per on fa dies la seva mare atalaia la ciutat portuària més al sud. A l'interior hi ha una taula envellida pel pas del temps amb una cadira i un matalàs vell al terra. A la paret, solitari, penja un tros de mapa que en Rashid examina cada dia i aprèn de memòria.

Als voltants de la casa es respiren les flaires d'un llimoner tardà de setembre i d'una rústica figuera. Sovint, de bon matí, es poden veure amagades sota una blanquinosa boira, entre esbarzers i runes, algunes figures plenes de cucs.

En arribar-hi el noi es deté davant la figuera. Agafa una figa i s'adona que té un visitant. Un animalet l'esmicola. Recorda la lliçó que ha ensenyat el seu professor sobre la relació entre les figures i les vespes. Li ha semblat interessant saber que, ben mirat, es necessiten mútuament quan es reproduïxen. L'ha sorprès la fragilitat del cos de la femella que perd les ales i antenes quan diposita els ous dins la figa mascle. Més tard aquesta mor a dins sense trobar la sortida. Les seves cries després de néixer portaran les llavors de les figures a través d'un túnel cap a altres figures.

Tanmateix, el noi no es queda gaire temps. Necessita parlar amb la seva mare sobre el seu viatge.

—Mare, quin és el veritable camí? —en Rashid s'aventura a preguntar-li.

—Davant teu hi serà el blau, blau, més blau...

—Mare, i quan acabi, què passarà?

—Serà terra ferma —la tristor acompanya la seva frase.

Sense esperar-ho, un cop de porta, massa fort, interromp la seva conversa. És el pare d'en Rashid. El noi tanca els ulls i exhala un sospir. Un alè d'aire fred domina la barraca. L'home els mira enfadat. Agafa una bosseta d'herbes per fumar i se'n va. Aquesta nit no hi tornarà, perquè és divendres i els caps de setmana se'n va amb els seus amics del poble. Fumen i discuteixen sobre temes diversos sense sentit. A més, fa igualment que quan fa calor, no torna a casa seva durant uns quants dies.

Sovint, el seu pare no actua bé i ho paga amb la seva mare. Es baralla amb ella pels diners i pel matalàs. No treballa, i només quan necessita fumar recull llenya amb un senyor gran que és el seu oncle. Al noi no li agrada la seva actitud agressiva. No entén el món dels adults, sempre amb problemes i queixes. Pensa que tot seria més fàcil sense crits ni cops.

Ara, sense la seva presència, han d'enllestir els últims preparatius abans de la sortida.

La seva mare mira per la finestra. Més enllà del port, la negror dels núvols anuncia pluja i l'arribada de dos homes que pugen pel camí del nord cap al poble. El so dels seus passos s'intensifica a mida que avancen.

Deu minuts més tard els dos estranys conversen amb la mare d'en Rashid. La dona escolta el pla del viatge sense aixecar els ulls. El noi els mira molt preocupat. S'adona que la seva mare es quedarà sola amb el seu pare. Ella sempre ha estat valenta davant les seves amenaces, perquè el seu fill ha estat el seu escut. Llavors, en Rashid comprèn que ara serà diferent. Està angoixat. Mai s'han separat des del seu naixement.

Molt avançada la nit, el vent bufa més enllà dels infèrtils turons i des del cel una constel·lació d'estels encisa el poble. A dins, una feble espelma emmiralla, a les parets de la casa, ombres inquietes en moviment. En Rashid dormisqueja al matalàs, mentre la vetllada es prolonga fins a trenc d'alba.

L'endemà de matinada, abans de sortir del poble, sota els dos arbres, mare i fill troben un espai per estar sols. Parlen sobre la importància del viatge per al futur de tots dos. La mare, amb la veu ofegada, reflexiona amb ell sobre com serà el camí que ha de recórrer. Ha d'entendre que a vegades serà fosc, que en algun moment tindrà el color groc del dia i que, finalment, quan s'allargui en el temps serà blau. Els colors seran el senyal que avança pel veritable camí.

L'home esquerp se'ls apropa. La dona li allarga una bossa. Ell n'examina el contingut. Mentrestant, els llavis oculten una melodia trista i el silenci els deixa atrapats en una imatge immòbil, quasi fotogràfica. Tot seguit, l'home contesta en amazic que definitivament accepta el tracte.

És el moment d'acomiar-se. En Rashid s'allibera dels braços de la seva mare. La seva respiració s'accelera. Ella, per inèrcia, se li torna a apropar i amb la veu molt fluixeta li recorda que no ha d'oblidar que ha de recórrer el seu propi camí amb molta calma.

—Mare, quan ens tornarem a veure?

—No ho sé, fill meu, però no oblidis que t'estimo molt i que pregaré per tu.

—Jo també t'estimo moltíssim, mare —en Rashid plora.

—És un viatge segur. Trobaràs moltes respostes —la mare sospira i, tot seguit, li fa tres petons.

L'aire arruixa les paraules enmig del comiat. El dolor és profund. Un abisme on naufraga la incertesa. La por travessa la foscor i es converteix en una esquerra. L'última abraçada es queda suspesa en el temps, justament quan l'altre home, d'ulls xuclats, els separa de cop. La fredor s'impregna a les seves espatlles.

La sortida és imminent.

El grup s'allunya per un altre camí sense conreus al voltant. La mare es queda sola. Mira fixament com les figures humanes es perden a l'horitzó. El seu buit augmenta mentre veu com desapareix la imatge del seu fill. Plora com mai a la seva vida. Plora amb les mans a les galtes, retenint la caiguda de les llàgrimes. Un dolor indesxifrable. Només ella coneix cap on es dirigeix el seu fill i el preu que ha pagat en dírhams.

S'agenolla i comença a pregar. Desitja que el seu Déu entengui la seva angoixa. Prega perquè en Rashid arribi sa i estalvi, perquè a l'altra terra la bondat i l'amor l'ajudin a créixer en llibertat.

Mira la paret i s'adona que el mapa no hi és. Ara ho ha entès. El seu fill aviat arribarà a un món desconegut i ella haurà d'estar més alerta. Està decidida. No suportarà més la seva situació. És l'hora de fer fora la dona engabiada que viu al seu cos. De nou toca estalviar diners. Ara, per retrobar-se amb el seu Rashid. Això la mantindrà viva.

Els viatgers avancen ràpid. Entre les dunes, intueixen la proximitat dels colors amigables del dia. La seva companyia els servirà de guia en l'inici del viatge.

Un dia després, també de matinada, unes siluetes arriben a la ciutat portuària. Sota el seu refugi avancen per l'avinguda principal i en una de les seves cantonades, a mà dreta, giren per un carrer més estret. En la foscor es troben amb un home amb un mocador al cap que duu una vestimenta llarga i fosca. Els nouvinguts el segueixen cap a l'interior d'un basar.

En una petita habitació pregunten l'Al-Fàtiha, càntic per la quietud de l'ànima. Una lletania que a poc

a poc s'acobra amb alguns sons que ressonen a la llunyania. És la primera pausa del dia per demanar protecció al seu Déu.

En sortir del centre de la ciutat comença a plavis-

quejar.

Es dirigeixen cap al port, situat uns quilòmetres més al nord de la ciutat. Hi arriben ben d'hora. En Rashid olora el mar i es refrega els ulls amb les

mans. El veu més enllà de la dàrsena. El mar. El blau. La immensitat. Aquest miratge li permet una lleugera treva, mentre la seva brúixola apunta cap a una altra latitud.

Una dona se'ls apropa i s'identifica amb el nom de mare fronterera. Lliura la nova identitat al noi i sense mirar els dos homes parla amb ell sobre el nou joc de fer de mare i fill. En Rashid no ha de parlar amb desconeguts ni separar-se d'ella en cap moment. És la seva nova mare. En Rashid està somiant despert. Només li respon amb monosíl·labs. Tot seguit, amb el traspàs de la bossa, marxen cap al control de la frontera. Ara el noi se sent sol enmig de la cridòria i envoltat de rostres aliens.

A la Mediterrània els primers rajos de sol passen intensament del rogenç al blau en dispersió. Els núvols alts es dilueixen sota la transparència del mar. El blau és un mirall.

En Rashid és més a prop del mar. El blau. El color que li agrada molt a la seva mare. Reconeix que aquest color fa desaparèixer la foscor i es menja la por. Llavors, recorda que quan s'acabi el blau, ell arribarà a l'altra riba, a la fi del seu viatge i a l'enyorada llibertat.

Pel noi creuar la frontera és inevitable. Sap que si traspasa aquesta línia s'enfrontarà a la crueltat d'immigrar i a la descoberta d'allò que mai hauria de formar part de l'oblit, la il·legalitat. Entendre-ho significa la continuïtat del seu camí.

A un pas de creuar la frontera la imatge de la mirada trista de la seva mare s'esvaeix entre llàgrimes. En Rashid obeeix les ordres de la nova mare, la fronterera. La mà freda de la dona l'arrossega cap a la sortida. De cop, no vol caminar. Es resisteix. Plora i torna a mirar el mar. Tot és fosc sense la seva mare. Ignora la mare fronterera i troba a faltar la seva mare, però és massa tard per tornar enrere. Ja hi són. La frontera és real. Ha d'acceptar la seva immensitat.

No es pot aturar el temps. La mare fronterera avança al seu costat. Pugen per l'escala de l'embarcació. Una olor de terra cansada els rep al final de la cua.

Assegut en un racó del ferri en Rashid es queda mig adormit. Imagina que juntament al nou Rashid accepta el seu present, però desitja veure la seva mare. Ambdós continuen lligats al seu passat. Tots dos volen. Formen part del blau al creuar la frontera. Dos Rashid del mar, amb els mateixos somnis, cap a una nova terra. Potser arribin a un altre lloc diferent i després d'un temps se'n tornin; però ara, tots dos, n'estan segurs, són part del mateix viatge.

Mitja hora més tard, el vaixell va deixant una estela silenciosa d'escuma. L'acompanya el crit ronc i sonor d'una gavina solitària de cap negre. El seu mugit cada cop puja d'intensitat.

M. Rossiadestreme

Escolta el 'podcast' dels relats del 6è Concurs de Narrativa Curta La Gralla

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

En la propera edició: Judit Mercadal Requena, de Santa Eulàlia de Ronçana

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

232

Albert Canadell Vilalta

Continuant amb els articles d'homenatge a persones emblemàtiques d'Osona, avui parlarem d'Albert Canadell Vilalta (Tona, 1963). Un escriptor singular que s'autodefineix com a artesà joier, hortolà, viatger i escriptor. Compagina la seva tasca professional com a artesà joier amb l'escriptura i l'horticultura.

Fill de família masovera, va acabar els estudis de Batxillerat superior el 1980. Va començar a escriure ja a l'adolescència, però va deixar els estudis, i l'escriptura, per dedicar-se a viatjar pel món, la qual cosa li va facilitar un bagatge vital que es reflecteix en el conjunt de la seva obra.

La seva narrativa, editada en bona part per Emboscall, inclou títols com ara *La tribu* (1998), *Diari d'un il·luminat* (1998), *Els Camins del Mandala*, *Dos contes del circ* (1999),

La piranya i altres narracions (2000), *Terra d'esquelles* (2016), *La ferida* (2021) i *Òpal de foc*. Sovint s'inspira en les experiències viscudes per l'autor en diversos continents. Quant a poesia, Canadell ha publicat *Romer* (1999) i *Del Zenit* (2002).

Ha guanyat nombrosos premis arreu del territori català, tant en narrativa com en poesia. El 2020 va guanyar el prestigiós Premi de Novel·la Breu de Mollerussa, amb *Rebrot de bosc* (2021), una obra de ficció que té la natura com a protagonista. L'obra és una seqüela d'*Inesperat Walden* (2013), finalista del Premi Roc Borona (2011) i guanyadora del Premi de Novel·la Armand Quintana (2012).

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

COMUNICACIÓ

Montse Corderas Espona / @comunicacioformacio

'Teambuilding', la construcció d'equips

És tendència destinar part del temps i pressupost a l'anomenat 'teambuilding' i cada vegada són més les empreses que hi aposten. Les que ho fan solen anar en bona direcció

Què significa i què engloba?

El *teambuilding* (*team*=equip / *building*=construcció) és un terme col·lectiu per definir un conjunt d'activitats que cerca formar equips d'alt acompliment i millorar les relacions interpersonals dins d'un grup. *Teambuilding*, que significa 'construcció d'equips', és una pràctica que millora la productivitat i l'actitud d'un equip de treball.

Actualment és una de les eines clau en el desenvolupament organitzacional i és aplicat a diversos tipus de grups com són unitats militars, equips esportius, tripulacions de vol, equips de treball, altes gerències en empreses i, fins i tot, grups escolars, entre d'altres.

Els objectius del *teambuilding* se centren en la millora de la comunicació personal entre els treballadors, fomentar una actitud positiva entre ells i envers l'organització i, especialment, incrementar el sentiment de pertinença a l'empresa, així com potenciar determinats trets de lideratge entre alguns dels membres participants com el *feedback* i la capacitat de coordinar i escoltar.

Beneficis

1) Augmenta la motivació

El *teambuilding* afavoreix l'esperit d'equip, és a dir, la sensació d'identitat i pertinença al grup, cosa que al seu torn augmenta la motivació per aconseguir metes comunes.

2) Millora la comunicació

Les dinàmiques de *teambuilding* milloren la comunicació personal entre els treballadors i augmenten la interacció emocional entre aquests ja que aconseguen una connexió que va més enllà que la de la feina.

3) Millora les relacions interpersonals

És una conseqüència del punt anterior. Té un efecte molt positiu en la salut laboral dels empleats i, al seu torn, afavoreix la sensació de pertinença, adherència i compromís amb l'organització, i redueix fins i tot el nombre de baixes laborals que poden produir-se en una empresa.

4) Ajuda a reduir i prevenir l'estrès

Les relacions positives en l'entorn de treball i el suport social dels companys ajuden a reduir l'estrès i prevenir-lo, cosa que afecta de manera directa el benestar dels empleats, la qual cosa també repercuteix en la bona marxa de la companyia.

5) Millora la confiança i la cooperació

Amb el *teambuilding*, els empleats tenen experiències fora de la rutina de la feina que afavoreixen la confiança i cooperació entre ells, i això repercuteix en el rendiment de l'equip de treball.

6) Augmenta la creativitat dels equips

La sinergia que es produeix entre els empleats també repercuteix en la creativitat i en la solució de proble-

mes, de manera que els treballadors maximitzen el seu potencial individual.

7) Permet analitzar les àrees de millora i corregir-les

Es pot analitzar la relació entre els treballadors (per exemple, per saber si hi ha problemes en la comunicació) i, a partir d'aquí, saber sobre què cal treballar per prendre mesures i així corregir aquells factors que afecten el clima laboral i interfereixen en la bona marxa de l'empresa.

8) Millora l'ambient laboral

Quan l'ambient laboral és positiu els empleats gaudeixen més del seu treball i, com a resultat, el seu acompliment millora, la qual cosa repercuteix en la productivitat de l'empresa.

Els seus orígens

Entre les dècades de 1920 i 1930, el predecessor va ser William McDougal, psicòleg social i autor de *The group mind*, llibre on va començar a parlar de la importància de formar equips de treball i les condicions necessàries perquè aquests es generessin en un ambient òptim.

Al cap d'un temps, Elton Mayo va estudiar la relació entre les condicions de treball o ambient laboral i la productivitat, així com la importància que hi hagi condicions físiques positives en l'ambient de treball, mostres d'estima o reconeixement constants per als treballadors. Bàsicament va comprovar que quan el treballador se sent bé la seva productivitat augmenta, cosa que va portar al fet que en les dècades següents molts empresaris comencessin a donar-li importància a la integració als equips de treball.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

IPC, POBRESA I DIVIDENDS

Tres titulars en un sol dia són un dels resums perfectes del curs entre vacances. La inflació interanual supera el doble dígit i arriba a màxims en quaranta anys, el mateix dia que es coneix que l'energètica Iberdrola és la companyia amb millors beneficis operatius en borsa (això que se'n diu EBITDA) i que també se sabia que un 26% dels catalans viuen sota el risc de la pobresa o l'exclusió. Són titulars aparentment inconnexos, però hi ha un fil que els acaba cosint.

Els beneficis d'Iberdrola exemplifiquen que en un context com l'actual amb preus disparats també hi acaba havent guanyadors. Les companyies elèctriques, amb Iberdrola al capdavant, per cert, van repartir dividendes per valor de 3.500 milions d'euros a compte dels resultats de l'any passat. No costa gaire imaginar el somriure dels accionistes d'aquestes companyies cada vegada que s'anuncien rècords de preus energètics. Per als que reben els dividendes deu ser menys problemàtic que la inflació cavalqui desbocada cap a la consolidació en el doble dígit en què va caure només uns dies després que la vicepresidenta espanyola, Nadia Calviño, del ram fes l'auguri que mai no arribaria (una invitació a no fer quínieles amb ella). A aquestes alçades es poden posar pocs arguments contra l'afirmació que Iberdrola en particular i les companyies elèctriques en general són les guanyadores en l'actual context i que la intervenció pública a la qual s'oposen els sectors més liberals hauria de ser una prioritat. Els beneficis de les elèctriques, provinents en molts casos d'unes regles del joc que sorprenentment triguen molt de temps a canviar-se, freguen la indecència quan, a més, van acompanyades d'un aparell propagandístic al voltant de la suposada responsabilitat social que intenta blanquejar l'operativa d'aquestes mateixes companyies.

El fil cus aquesta notícia amb la de l'evolució de l'índex de preus de consum (IPC). El doble dígit, aquell llindar que semblava impossible sota la protecció de la moneda única i el Banc Central Europeu actuant de guardià de la inflació, s'ha superat al mes de juny (increment interanual del

10,2%). Els preus puguen empesos pels carburants i els aliments no elaborats. No és cap bona notícia, com tampoc no ho és que també intervinguin en aquest creixement variables de consum com cafès, hotels i restaurants, perquè venen a demostrar que la inflació actual no és ja només una qüestió d'oferta, sinó també de demanda. Que sigui una qüestió de demanda fa entrar en una espiral de creixement de tipus d'interès, amb repercussió sobre les polítiques públiques, que hauran de destinar més recursos a pagar els deutes, i privades (només cal veure com s'està enfilant l'euríbor i, en conseqüència la majoria de les hipoteques). Diuen els economistes que quan la inflació es dispara, és molt difícil de controlar. Posar més despesa pública sobre la taula –com sembla suggerir el govern espanyol– és un risc perquè pot actuar com a accelerador.

La inflació empobreix. I per això, és destacable el tercer dels titulars que s'esmentaven al començament. Un 26% de la població catalana és en la pobresa o en risc de caure-hi. Tècnicament, és un 20%, que seria el volum de població que no arriba a tenir un 60% dels ingressos mitjans del país, però la xifra s'eleva més si s'hi afegeixen altres aspectes

GETTY IMAGES

que preveu la metodologia europea per calibrar la qualitat de vida (si els habitants es poden permetre unes vacances, disposar d'ordinador personal o menjar carn o peix cada dos dies o són incapaços d'assumir una despesa imprevista, per citar alguns exemples). Sota aquesta metodologia, que calibra 14 aspectes i considera que s'està en risc de pobresa si no se'n poden assumir almenys set, s'arriba a aquest 26%.

És una temptació posar en relació aquest 26% de població en risc de pobresa i els dividendes que es reparteixen les companyies energètiques que, amb els preus que acaben imposant al seu client poden agreujar les seves dificultats. Però com que pot ser un risc de caure en la demagògia, l'anàlisi també pot posar en relació els altres dos titulars. Amb una inflació del 10,2%, la possibilitat que àmplies capes de la població caiguin en greus dificultats s'incrementa. El govern hauria de poder actuar per corregir aquest risc, però començarà a tenir les mans lligades si els tipus d'interès li fan distreure recursos cap al deute. Una de les qüestions de fons del curs que ara acaba ha estat el pacte de rendes, en el qual els treballadors renuncien a increments salarials que corregeixin l'encariment del cost de la vida, a canvi que les empreses renunciïn a una part dels beneficis i també s'estrenyin el cinturó. No sembla que el repartiment de dividendes de les elèctriques compleixi exactament aquesta part del pacte i, en canvi, les veus públiques que assenyalen la necessitat de la moderació salarial són menys insistents amb la necessitat de la moderació dels guanys.

Perquè no tot siguin males notícies, les xifres de l'evolució registrat de l'atur, que marquen un nou descens mensual en gairebé 10.000 inscrits, i de l'afiliació a la Seguretat Social, que continua creixent amb més de 36.000 cotitzants més que fa un mes, assenyalen que des del punt de vista laboral encara no ha descarregat la tempesta que auguren els núvols negres que assetgen el moment econòmic entre rebrots pandèmics, conflictes bèl·lics i encariments energètics. Tant de bo que no ho acabin fent.

INDICADORS

Automoció sense represa

El nombre de turismes matriculats a Catalunya ha baixat el 10,5% en el primer semestre de l'any respecte al mateix període de 2021, segons dades de l'organització empresarial del sector Anfac. El desens està en la línia de la mitjana estatal (amb el 10,7%). Al mes de juny, la reducció de vendes a Catalunya és del 9,3% interanual. La incertesa econòmica, la inflació i la crisi de microxips s'apunten com a causes.

Més caixa als comerços

Les vendes dels establiments adherits a Comertia van créixer el 9,6% al juny respecte al mateix període de l'any 2019, any anterior a la pandèmia; si es compara amb el mateix mes del 2021 l'increment va escalar fins al 25,2%. Segons l'associació, el comportament del consum continua millorant als comerços tot i que no totes les empreses han recuperat el volum de vendes prepandèmia.

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

Granissat de llimona

El granissat de llimona és una beguda molt refrescant per als mesos d'estiu, lleugera, sense gaires calories, fàcil de fer i molt econòmica.

ELS INGREDIENTS PER A 4 PERSONES:

- 4 llimones
- 750ml d'aigua
- 200g de sucre (orientatiu, dependrà del gust de cadascú)
- Fulles de menta (opcional)

PREPARACIÓ:

El primer que farem serà rentar bé una de les llimones i ratllar-ne la pell, anant amb compte de no ratllar la part blanca, ja que aquesta ens donarà amargor.

A continuació, tallem unes rodanxes de llimona per a les decoracions finals dels gots.

La resta de llimones, les espremem.

En un bol, hi posem tots els ingredients: el suc, la ratlladura, el sucre i l'aigua. Ho remenem tot molt bé per tal de dissoldre el sucre al màxim possible.

Tapem el bol amb un film transparent i el portem al congelador per a aconseguir la textura gelada que volem.

Transcorreguda una hora, i just abans de cristal·litzar, ho traurem i ho remourem de nou tot per tornar a barrejar bé el sucre, que s'haurà anat dipositant al fons.

Tornem a tapar-ho amb el film i ho tornarem a portar al congelador per una altra hora més.

Ho traiem, i procedim de nou a remoure-ho.

Aquesta vegada ho tornarem a tapar i ho portarem al congelador per última vegada.

Quan estigui llest, ho deixarem a temperatura ambient durant almenys 30 minuts, ho removem i ho servim en gots.

Abans de servir-ho, però, ho adornarem amb les rodanxes de la llimona, una canya i opcionalment, podrem col·locar-hi unes fulles de menta.

GETTY IMAGES

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 08-07-2022 al 14-07-2022

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Un problema familiar entra en vies de solució. Vols aires nous i canviar de ciutat o barri. Notícies d'una vella amistat que t'ha trobat per les xarxes socials.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Prens la iniciativa en un assumpte amorós. No vols esperar perquè tems perdre l'oportunitat. Es recupera la comunicació amb els germans per tractar un tema en comú.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Mercuri directe actua com un vent a favor i passes a l'acció, especialment en assumptes laborals. Ets més conscient del que menges i reestructures la teva dieta.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Tens més temps per a tu i ho aprofites per fer compres i passar per la perruqueria. Dones moltes voltes a un tema amorós i et mostres més receptiu en l'àmbit sentimental.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Somnies amb la vida que voldries. Potser no és tot viable, però pots fer alguna cosa per millorar el futur. Un amic et dona bons consells sobre un assumpte del cor.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Deixes una etapa de recel i contenció. T'animes a posar-te en contacte amb la persona que et fa peça. La pràctica d'esport pot ajudar-te a combatre l'estrès.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Et mous per aconseguir un repte professional, no vols esperar més. Amb Venus per Casa IX et ve de gust una sortida per gaudir de la natura. Et regales un llibre.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Segueixen les comunicacions amb persones que viuen lluny. Et poden convidar a un viatge. En qüestió d'amor, estàs una mica melancòlic i penses en algú del passat.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Sents que has de recuperar l'interès per temes que et feien feliç. Etapa per reflexionar i trobar pau. En l'amor estàs una mica dispers, no et fa el pes ningú.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Mercuri directe a Casa VII activa la vida social i les xerrades interessants. Allà on vagis pots fer noves amistats. Si tens parella es mostra més oberta al diàleg.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

La tensió Saturn/Urà et predisposa a tenir dubtes interns. L'acceptació és el camí per superar l'actual etapa. Trobades familiars que et remunten a la infantesa.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Vius situacions que col·laboren a fer que les coses canviïn a favor teu. Ara comprens millor una persona estimada perquè tu també has passat per moments delicats.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

'La isla de Bergman'

De Mia Hansen-Love
Bergman Safari

Mia Hansen-Love, la realitzadora francesa de films tan delicats com *Le père de mes enfants* (2009) o *Un amour de jeunesse* (2011), s'estrena ara rodant en anglès en el lluminós i transparent film *La isla de Bergman*, presentat a competició en el 74è Festival de Cinema de Canes. Tony (Tim Roth) i Chris (Vicky Krieps), una parella admiradora del cinema de Bergman, s'instal·len uns dies d'estiu a l'illa sueca de Farö, l'emblemàtica illa on Ingmar Bergman va fundar la seva residència per escriure, viure i treballar.

El film, per descomptat, participa de la mística de l'obra de Bergman, amb presència de llocs sagrats d'aquesta cinefília. Se citen, es veuen i es discuteix diversos films de Bergman i es parla del seu llegat, amb l'assistència a un passí privat de *Gritos y susurros* (1972). Però s'incideix sobretot en el concepte de l'illa de Farö entesa com un espai de creació que atreu nombrosos artistes.

Tony és un cineasta conegut amb un univers creatiu molt productiu, mentre

que Chris és una escriptora estancada a la recerca d'una història i de la inspiració per poder-la escriure. Ella es mou en llibertat per l'illa i es deixa portar per l'atzar i coneix un estudiant bergmanià que li possibilita l'accés als llocs menys turístics o l'entrada al temple del mestre suec on escrivia. El film de Hansen-Love, com els films de Bergman, també fa un escrutini a la relació de la parella visitant.

El film es desdobra quan ella li explica al marit el relat que ha imaginat, en realitat, fruit de la seva pròpia experiència a l'illa. Aquest relat és recreat en imatges amb protagonisme de Mia Wasikowska i Anders Danielsen Lie, la qual cosa genera un bonic exercici metanarratiu que planteja un fèrtil diàleg entre ficció i realitat. Una història imaginada que s'incrusta en la vida dels personatges en un trajecte d'influències recíproques. Cal anotar la participació del crític català Jordi Costa interpretant un professor de Barcelona que participa amb altres visitants en una ruta sobre Bergman.

OFERTA CULTURAL

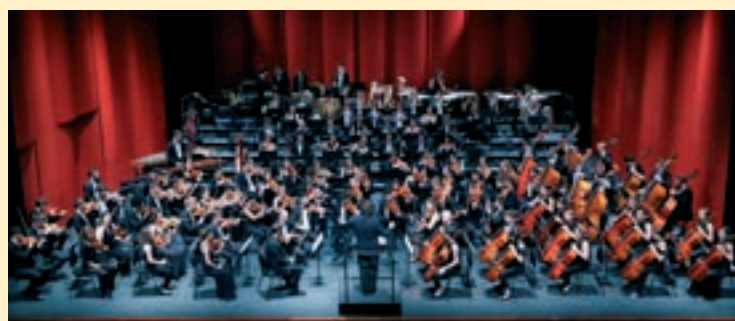
M. Erra / T. Terradas

Nit musical a Vallromanes amb Trio Barroc del Cafè

'Músiques de la Sereníssima', amb Trio Barroc del Cafè. 37enes Nits Musicals de Vallromanes. Casal de Cultura. Dissabte, 9 de juliol., 21h.

La 37a edició de les Nits Musical de Vallromanes continua aquest dissabte amb un nou concert a càrrec del Trio Barroc del Cafè, format per Joan Vives, Mireia Ruiz i Daniel Reginós. La formació ofereix diversos itineraris sonors pel món del barroc, sempre amb les explicacions de Joan Vives.

La JONC torna a L'Atlàntida

Jove Orquestra Nacional de Catalunya (JONC). Sala Ramon Montanyà, L'Atlàntida, Vic. Divendres, 8 de juliol, 20.00h.

La JONC torna a fer la seva estada anual a Vic –la setmana passada ja ho van fer els Alevins– que culminarà amb un concert simfònic, divendres, interpretant obres de Dmitri Xostakóvitx i Nikolai Rimski Korsakov.

CINECLUB D'ESTIU (en línia)

'Imitación a la vida'

Any: 1959
País: Estats Units
Direcció: Douglas Sirk
Gènere: Drama
Repartiment: Lana Turner, Sandra Dee, Juanita Moore, Susan Kohner, John Gavin

Disponible en:
Amazon Prime, Filmin

Lora Meredith (Lana Turner), una actriu vídua i a l'atur, viu amb la seva filla adolescent (Sandra Dee) a Nova York. Un dia, per casualitat, coneix a l'Annie (Juanita Moore), una dona negra a qui contracta com a serventa, i la filla d'aquesta, la Sarah (Susan Kohner), que s'acaba criant a la casa de la Lora. Aquest mateix dia, coneix també a l'Steve (John Gavin), un fotògraf que s'enamora d'ella. La Lora aconsegueix convertir-se en una actriu famosa, però la seva ambició per l'èxit malmet la seva relació amb l'Steve i la seva filla, que té el suport de l'Annie. L'Annie, a més, té problemes amb la Sarah, que vol ocultar que la seva mare és negra. Una història amb un missatge antirracista adaptada de la novel·la homònima de Fannie Hurst.

CINEMES

DETECTIU CONAN: LA NÚVIA DE HALLOWEEN

Japó 2022. Dir. Susumu Mitsunaka. Animació. La història gira entorn de les noces dels Detectius Sato i Takagi, les quals es veuen interrompudes per un assalt del qual acaba emportant-se el pitjor Takagi. Mentrestant, es produeix una fugida de presó en la qual està involucrant el perpetrador d'un atemptat, i Rei Furuya es creua amb una misteriosa persona disfressada que acaba posant-li un collaret explosiu. A mesura que Conan i els seus comencen a investigar tots els fets, es converteixen en l'objectiu d'un grup molt peculiar.

ELVIS

Austràlia 2022. Dir. Baz Luhrmann. Amb Austin Butler i Tom Hanks. Drama musical. La pel·lícula explora la vida i la música d'Elvis Presley a través del prisma de la seva complicada relació amb el coronel Tom Parker, el seu enigmàtic mànager. La història aprofundeix en la complexa dinàmica que existia entre Presley i Parker, que abasta més de

20 anys, des de l'ascens de Presley a la fama fins a la seva fama sense precedents, en el context de la revolució cultural i la pèrdua de la innocència als Estats Units. I en el centre d'aquest periple hi ha Priscilla Presley, una de les persones més importants i influents en la vida d'Elvis.

JURASSIC WORLD: DOMINION

Estats Units 2022. Dir. Colin Trevorrow. Amb Chris Pratt, Bryce Dallas Howard, Laura Dern, Jeff Goldblum i Sam Neill. Fantàstic. Quatre anys després de la destrucció d'Illa Nublar, els dinosaures ara viuen i cacen al costat dels humans a tot el món. Aquest fràgil equilibri remodelarà el futur i determinarà, d'una vegada per sempre, si els éssers humans continuaran sent els depredadors màxims en un planeta que ara comparteixen amb les criatures més temibles de la història.

LIGHTYEAR

EUA 2022. Dir. Angus MacLane. Animació. La història de l'origen de Buzz Lightyear, l'heroi que va inspirar la joguina, i que ens dona a conèixer el llegendari Guardià Espacial que acabaria comptant amb generacions de fans.

MAMÁ NO ENREDES

Espanya 2022. Dir. Daniela Féjerman. Amb Malena Alterio i Eva Ugarte. Comèdia. Clara decideix crear-se un perfil a Tilink, l'app de cites de moda amb la mala sort que el seu fill Dani la troba en la mateixa aplicació. Ell i la seva germana Milena s'embarcaran en la delirant aventura de boicotejar les cites de la seva mare, però sense gaire èxit, ja que Clara ja ha iniciat una cosa més seriosa amb un jove argentí. Dani i Clara no es rendeixen, però la seva estratègia no té efecte. La seva mare cada vegada coneix més i més nous pretendents.

MINIONS: EL ORIGEN DE GRU

EUA 2022. Dir. Kyle Balda, Brad Ableson i Jonathan del Val. Animació. Són els anys 70 i Gru creix en un barri residencial, en ple boom dels pentinats cardats i els pantalons de campana. Com a fan incondicional d'un famós supergrup de dolents, Els salvatges sis, Gru idea un pla per demostrar-los que és prou malvat per treballar amb ells. Per sort, compta

amb l'ajuda dels seus fidels seguidors, els Minions, sempre disposats a sembrar el caos. Junts, Kevin, Stuart, Bob i Otto –un nou Minion amb aparell a les dents i desesperat per sentir-se acceptat– desplegaran el seu potencial per construir al costat de Gru el seu primer cau, experimentar amb les primeres armes i dur a terme les primeres missions. Seqüela d'Els Minions (2015).

PADRE NO HAY MÁS QUE UNO 3

Espanya 2022. Dir. Santiago Segura. Amb Santiago Segura i Toni Acosta. Comèdia. S'acosta Nadal. Els nens trenquen accidentalment una figureta del Betlem de col·lecció del seu pare i han d'aconseguir per tots els mitjans una d'igual. El problema és que és una peça única d'antiquari. Sara, la filla gran trenca amb el seu xicot, Ocho, que intentarà recuperar els seus favors amb l'ajuda del seu sogre, Javier. Precisament el sogre de Javier, el pare de Marisa, serà acollit a la casa familiar per passar-hi les festes després de la seva recent separació, la qual

cosa no deixarà indiferent la mare de Javier, Milagros. Rocó, la folklòrica de la família, que feia de Verge des de fa diversos Nadals, és relegada enguany a fer de pastoreta, cosa que el seu pare, Javier, no està disposat a assumir.

THOR: LOVE AND THUNDER

EUA 2022. Dir. Taika Waititi. Amb Chris Hemsworth, Natalie Portman i Christian Bale. Acció. El Déu del Tro emprèn un viatge que no s'assembla en res al que s'ha enfrontat fins ara: una cerca de la pau interior. Però el retir de Thor es veu interromput per un assassí galàctic conegut com a Gorr el Carnisser de Déus, que busca l'extinció dels déus. Per fer front a l'amenaça, Thor sol·licita l'ajuda del Rei Valkiria, de Korg i de la seva exparella Jane Foster, que, per a sorpresa de Thor, empunya inexplicablement el seu martell màgic, Mjolnir, com la Poderosa Thor. Junts s'embarquen en una aventura còsmica en la qual hauran de descobrir el misteri de la venjança del Carnisser de Déus i detenir-lo abans que sigui massa tard.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní	Cinco lobitos	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	-
RIBES DE FRESER		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Catalunya	Culpa	19.30	-	18.00	-
	Jacob, Mimi i els gossos del barri	-	19.00	-	-
RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	Marmaduke	-	18.00	17.00	19.00
	Elvis	-	20.30	19.30	21.00
VIC		Divendres	Dissabte i diumenge	Di. a dc.	Dijous
Sucre	Padre no hay más que uno 3	-	-	-	16.35, 17.30, 19.45 i 22.00
	Thor: Love and thunder	17.15, 18.25, 19.30, 20.45 i 22.25	11.25 (dg.), 11.50 (dg.), 12.15 (dg.), 15.25, 16.15, 17.30, 18.30, 20.45 i 22.25	17.15, 19.45 i 21.50	17.15, 19.10 i 21.50
	Thor: Love and thunder (3D)	20.30 i 22.45	11.40, 14.00, 20.15 i 22.30	16.35 i 21.15	16.35 i 21.15
	Thor: Love and thunder (VOSE)	22.40	22.40	22.00	22.00
	Detectiu Conan: la núvia (...) (cat.)	16.35 i 18.00	16.25 i 18.00	17.00 i 19.10	16.50 i 19.10
	Minions: el origen de Gru	16.40, 20.20 i 23.00	11.30, 15.35, 18.35 i 23.00	16.25, 20.05 i 22.00	-
	Minions: el origen de Gru (cat.)	17.45	11.50 (dg.), 13.30 (ds.), 16.00, 17.45 i 20.20	16.50 i 18.15	16.50 i 19.30
	Minions: el origen de Gru (3D)	18.45	16.20 i 18.15	18.55	18.55
	Elvis	19.45 i 22.15	19.40 i 22.15	19.05 i 21.30	21.30
	Black phone	23.00	20.35 i 23.00	22.00	22.00

Llenos de gracia	17.10 i 20.55	16.05 i 20.55	16.50 i 19.55	19.55
Lightyear	17.25	12.00 (dg.), 15.45 i 17.40	17.00	17.00
Jurassic World: Dominion (cat.)	19.30	19.35	17.15	17.15
Jurassic World: Dominion	18.10 i 21.45	11.25 (dg.), 14.55 (dg.), 18.10 i 22.35	18.40 i 21.30	18.40 i 21.30
Top Gun: Maverick	20.00 i 22.15	20.00 i 22.15	19.00 i 21.40	19.00 i 21.40

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	Go fish ¡Salvemos el mar!	-	16.30	16.00	17.00
	Un amor a Escòcia (cat.)	18.00	18.00	19.15 (VOSE)	-
	La brigada de la cocina	-	19.45 (VOSE)	17.30	18.30
	Alcarràs	-	21.30	21.00	20.15

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	Dimarts
Edison	Maigret	19.00 (VOSE)	18.00 i 20.30 (VOSE)	19.00 (VOSE)	19.00 (VOSE)	-
Parc Torras Villà	La boda de Rosa	-	-	-	-	22.00

GRANOLLERS		De divendres a dimecres (dv. i ds. sessió golfa a partir de les 23.00)			
Ocine	Thor: Love and thunder	17.00, 19.30 i 22.00 / 19.00, 21.30 i 0.00 / 18.00 / 17.15, 19.45 i 22.15 / 23.00			
	Minions: el origen de Gru (Atmos)	17.00 i 18.45 / 16.00			
	Jurassic World: Dominion (Atmos)	20.30 i 23.15			
	Thor: Love and thunder (Atmos)	17.45, 20.15 i 22.45			
	Thor: Love and thunder (3D)	16.30			
	Minions: el origen de Gru	16.30, 18.30, 20.30 i 22.30 / 15.50, 17.45, 19.40 i 21.30 / 17.15, 19.15 i 21.00			
	Llenos de gracia	15.50			
	Detectiu Conan: la núvia (...) (cat.)	20.30			
	Black phone	22.45 / 18.00			
	Mamá no enredes	15.50			
	Jurassic World: Dominion	17.45 i 22.30			
	Lightyear	20.30 / 16.00			
	Thor: Love and thunder (ICE)	16.00, 18.30, 21.00 i 23.30			
	Top Gun: Maverick	20.00 i 22.30			
	Minions: el origen de Gru (cat.)	16.15 i 18.00			
Elvis	19.45 i 22.40				

SANT CELONI		De divendres a dijous	
Ocine	Jurassic World: Dominion	16.15	
	Thor: Love and thunder	16.00, 17.45, 18.30, 19.15, 20.15, 21.00 i 22.45	
	Top Gun: Maverick	21.45	
	Lightyear	16.15	
	Minions: el origen de Gru	16.00, 17.15, 18.30, 19.15 i 20.30	
	Black phone	22.20	
	Elvis	21.15	

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

HORIZONTALS: 1. Quan a la cort no hi ha taula se'n fan tips. Allà on es trenquen els carrers / 2. Equivocat durant l'aterratge. Vèrtebra que tard o d'hora ens farà renegar / 3. Nus inservible. Col·locat per procedir a l'acte més antic. Indicis d'irregularitats / 4. Passo la dalla i em queden les pells del cereal. Sovint ens la reclamen per megafonia / 5. El dit de desdir-se. Poc habituals, com certes terres / 6. Entre en èxtasi quan es giren. Teixit de cotó provinent de Calicut / 7. La Purificació?: però si és un bastard! Mossèn en fase d'aprimament / 8. Obren l'oficina. Content com sol estar tot quissoi. Un punt d'orgull / 9. La Grècia en què s'inspira el fenomen manga. Pendent de l'expulsió definitiva / 10. Energia que proporciona tenir companyia. Intramurs / 11. Ningú la guanya en virtut. Vell aragonès amb fama de portuguès. Ensumar un insòlit redol / 12. Inventi el parnàs italià. S'eixuguen la suor de la dona pendó / 13. Euga de color de canyella. Sempre són dins la bossa.

VERTICALS: 1. Té prou sentit comú per amagar les santes. Callava el que li convenia / 2. Metall preciós a fora. El pitjor que li pot passar és que el dibuixin pla. Als límits del detall / 3. Calces a l'uniforme de can Bagués. Preparació gelatinosa amb un toc d'azalea / 4. És a la rajola com a la trola el troll. Sopa menorquina amb regust de bescuit / 5. Tres quartes parts de l'atur. Empesos contra la pròpia porteria. Una altra com ella i paf / 6. Una altra com ella i ella. Quan m'aturaré semblaré un paraire. El pterodàctil ja en tenia una abans que s'inventés / 7. Matalàs i llençols pel riu. De fusta. Encenen encens / 8. Un mamífer a ca l'Eleuteri. Resistent com una muntanya americana / 9. Són de sa majestat. Carreteres amb evident passat franquista / 10. Gravat mecànic a dues tintes. El més dinàmic dels conjunts corals / 11. És un coleòpter?, és un travesti?: no, és una cistellera. Ara resistents a seques / 12. Costa de pujar però en baixar es menja. Teixits tan canviants que podrien ser un romanès.

SUDOKUS

AMIC

Dificultat: mitjana

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

	2	4	3	8				9
				2	5			
		7						3
						3	8	6
6			9			5		2
				5				4
			8	6			3	5
	6		5		9		4	
		5	7		3		6	8

Dificultat: molt fàcil

			6		2		3	
7	9	2			3	6		5
		5	7	8		4		
8	2							
			2			8		
	7		3		8			6
	4					2		8
2	5	3			6	7		
	6	8				3	5	4

SOLUCIONS

2	9	5	7	4	3	1	6	8
8	6	3	5	1	9	2	4	7
7	4	1	8	6	2	9	3	5
3	1	2	6	5	8	7	9	4
6	7	8	9	3	4	5	1	2
4	5	9	2	7	1	3	8	6
5	8	7	1	9	6	4	2	3
9	3	6	4	2	5	8	7	1
1	2	4	3	8	7	6	5	9

Dificultat: mitjana

1	6	8	9	2	7	3	5	4
2	5	3	8	4	6	7	9	1
9	4	7	5	3	1	2	6	8
5	7	4	3	9	8	1	2	6
3	1	6	2	7	5	8	4	9
8	2	9	1	6	4	5	7	3
6	3	5	7	8	9	4	1	2
4	8	1	6	5	2	9	3	7

Dificultat: molt fàcil

S	O		V	N	Z	V	L	A	T	V	L	A	S
I	D	E	I	D	E	S	S	U	E	N			
E	L	E	C	T	R	I	C	A	U	R			
M	A	G	N	A	N	O	N	A	D	A			
O	F	A	L	E	G	R	O	I					
E	S	P	U	R	I								
T	C	E	C	A	L	I	C	O	T				
A	N	U	L	A	R	E	S						
S	E	G	O		A	T	E	N	C	I	O		
N	A	J	U	P	I	T							
R	R	A	T	L	U	M	B	A	R				
S	O	B	R	A	L	L	E	S					